

ŐSI MŰVELTSÉGÜNK (IV.)

Darai Lajos (Kápolnásnyék):

Révész szerint a Kárpát-medencei őshaza összeegyeztethető a finnugor nyelvészettel

1. Az őshaza helyéről való elképzelések

A finnugor nyelvészet olyan, mint a vadalma. Sokaknak nem tetszik a fanyar íze miatt, azaz elsősorban a finnugor nyelvészek azon következtetése miatt, hogy az Urál környékéről jöttünk egy alacsony szintű kultúrából. Magyarországon még mindig heves vita folyik róla, hogy ezt a vadalmát lenyeljük-e vagy eldobjuk. A külföldön élő komputeres nyelvészettel foglalkozó Révész Péter² professzor szerint a vadalma is jó, csak meg kell nemesíteni. Ezt tette 2017-ben megjelent fő írása [4], amelyik megalapozza a minőszi, a hatti és a magyar nyelvből álló un. nyugati-ugor nyelvcsaládot a minőszi lineáris A írás megfejtése által. Ez nagy jelentőségű és átfogó eredmény, amelyhez idő kell, hogy befogadja a tudományos világ. Révész írásával több korábbi elméletet és így esetleg mai érdeket sért, helyesebben: túlhalad. Ám a tudomány éppen így halad előre az igazság felé.

Révész alapján elfogadja a finnugor nyelvészet tiszta nyelvészeti állításait, de hozzáteszi a minőszi nyelvet közvetlen a magyar mellé a nyelvcsaládfán egy un. nyugati-ugor csoportba. Révész feltételez egy átmeneti kőkori szétválást az obi-ugorok (hantik és manysik, oroszosan: vogulok és osztjákok) és a nyugati-ugorok (magyar és minőszi) között, és egy bronzkori szétválást a magyar és a minőszi között. Továbbá, szerinte a hatti nyelv is a nyugati-ugorba tartozik.

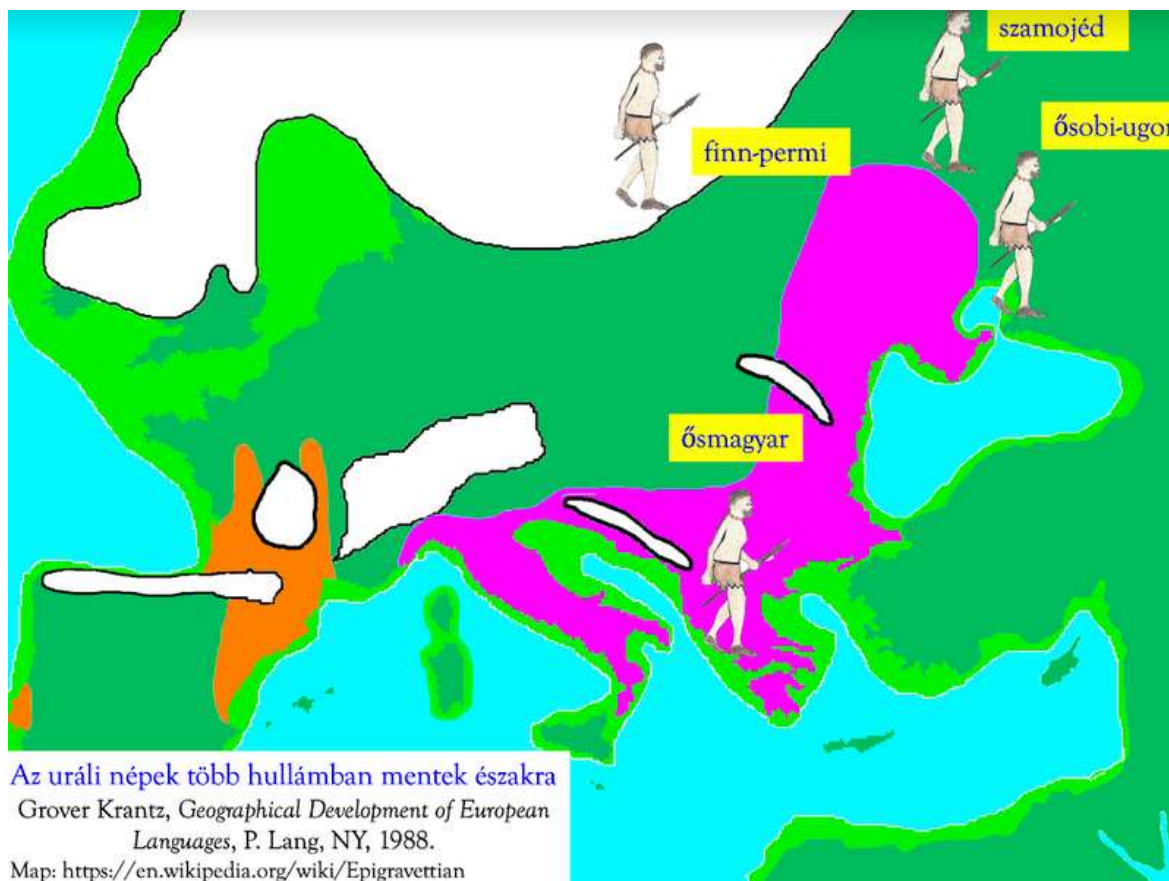
Révész elfogadja a magyarság Kárpát-medencei eredetét. Ebben a paleoantropológus Grover Krantz [5] elméletét követi, mely szerint a Kárpát-medence lehetett a legutóbbi jégkorszakban egy finnugor őshaza, amiből fokozatosan leváltak a rokon finnugor népek, míg csak az ősmagyarok maradtak. Révész Krantz elméletéhez is hozzáteszi, hogy legkésőbb a minősziak váltak el a magyaroktól, és ők délre mentek. Révész, aki bioinformatikus szakértő is, átvizsgálta az archeogenetikai adatokat, ami szerinte igazolta Grover elméletét. Tehát, Révész a nyelvészetben a nyelvészekre és a paleoantropológiában a paleoantropológusokra hagyatkozott. Ez csak azért olyan különös néhány olvasónak, mert a különböző tudományágak nemigen szokták még Magyarországon, hogy együtt dolgozzanak. Révész még a megszokott tudományos szakkifejezéseket is megtartja, hogy szó ne érhesse a ház elejét, vagy inkább megmutassa, hogy a hagyományos felfogás kiigazítható az új felfedezések szerint.

Az 1. ábrán Révész bemutatja Krantz [5] elméletének egy módosított változatát. A jégkorszak végén (kb. 13.000 éve) két különböző műveltség létezett Európában: a későgravetti műveltség (lila) és a solutréi (barna). Révész szerint a későgravetti műveltségből váltak el először a szamojéd, másodsor a finn-permi és harmadszor az obi-ugor csoportok. A rokon népek Duna-

² Révész Péter a University of Nebraska-Lincoln egyetem informatika professzora: <https://cse.unl.edu/~revesz/>.

medencéből való kirajzásának ábrázolására tett kísérletet a vele közösen írt könyvünkben³ használt 2. ábra is, amely Cser Ferenc korábbi találmánya.⁴

A Duna-medencéből való elvándorlások révén alakult ki az a nyelvcsalád, amire Révész a „dunai-uráli” nyelvcsalád elnevezést javasolja, mert szerinte az újkőkorszak végén a nyelvcsalád területe a Dunától az Urálig terjedt (3. ábra). A „dunai-uráli” elnevezés az „indoeurópai” nyelvcsalád mintáját használja, hiszen annak a neve is a nyelvcsalád ősi kiterjedésére utal és nem az eredetére, ami még mindig egy vitatott téma.

1. ábra. A halász-vadászó rokon népek többlépcsős elvándorlása a Duna-medencéből.⁵

A 3. ábrán Révész beleilleszti a saját felfedezését a magyar és a minószi nyelv közeli rokonságáról. Szerinte ezek a nyelvek csak a bronzkor elején váltak el egymástól, kb. 5000 éve, amikor megjelent Krétán a minószi kultúra. Az obi-ugor csoporttól való elválást az átmeneti kőkorszak végére teszi, kb. 8000 éve, mivel az ugor alapnyelvben nem mutathatók ki földművelési és állattenyésztési szavak. A lóval kapcsolatos közös szavakat későbbi sztyeppei kölcsönszavaknak tekinti a magyar nyelvben.

Egyébként a magyar nyelv terjedésével kapcsolatos még, hogy az örmény nyelv nyelvtana a magyaréval kifejezetten rokon és az indoeurópai nyelvész, Lockwood megállapította,⁶ hogy az a tengeri népek vándorlásakor a Duna alsó folyásától oda vándorolt népek hatása, akik megdöntöt-

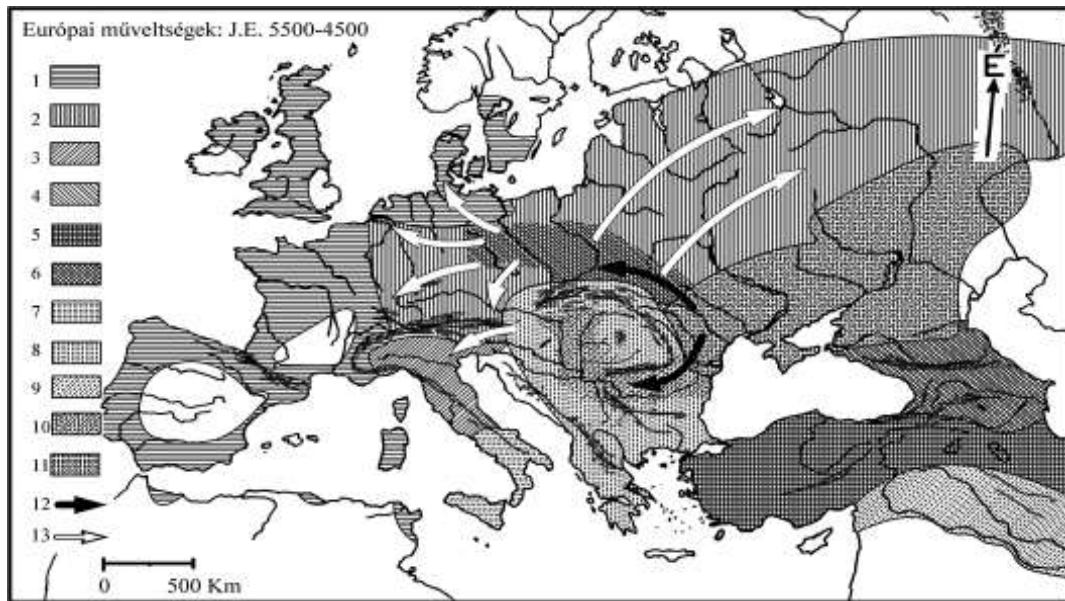
³ Cser, Darai [7]. p. 124.

⁴ Cser [6] p. 144. és 6.5 ábra. Az ábra forrása: [8] p. 169. és [9] p. 385.

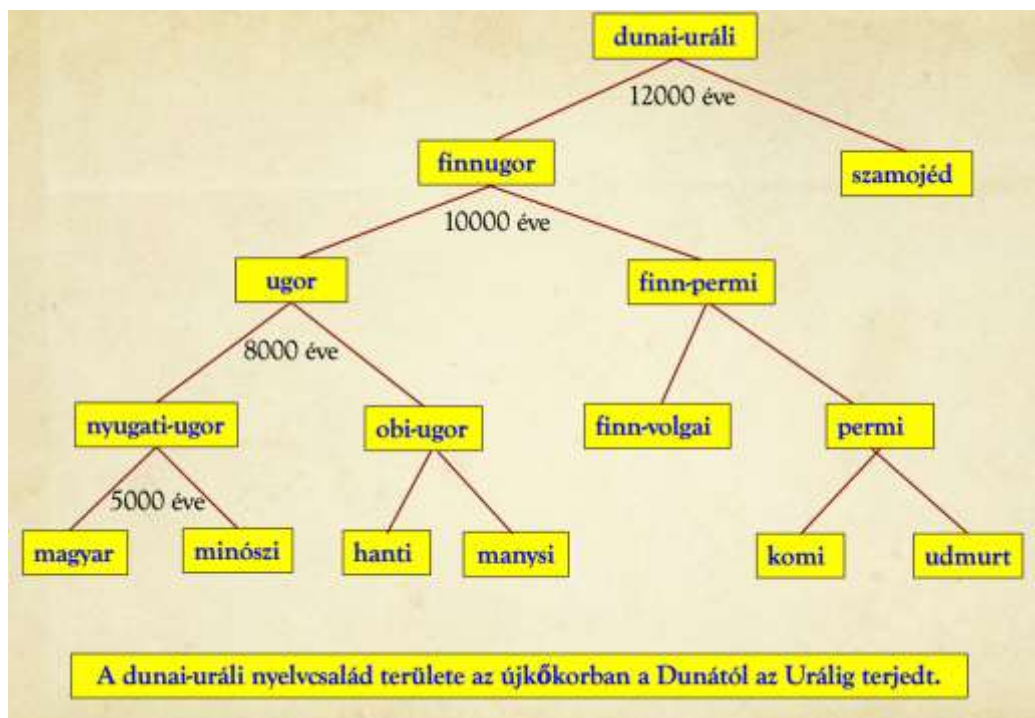
⁵ Az ábra forrása: Révész „Volt-e Duna-medencei finnugor őshaza?” előadása, Magyarok X. Világkongresszusa, 2021 augusztus 15., <https://youtu.be/kGFjxA8-Pk?t=4949> (A YouTube-on látható előadás egy filmen mutatja be a fokozatos elvándorlást.)

⁶ Lockwood [10].

ték a hettita birodalmat. Van tehát a Kaukázus délkeleti területére is nyelvi hatás mintegy 3 évezreddel ezelőttre téve.

2. ábra. A II. kurgán invázió és hatása. 1: nyugat-európai megalit műveltségek, 2: szalagdíszes kerámia terjedése, 3: észak-olasz csoport, 4: szalagdíszes, azaz kottafejes kerámia műveltség forrása, 5: anatóliai kora-bronzkori műveltség, 6: kaukázusi korabronzkor műveltsége, 7: dél-olasz műveltségek, 8: Kárpát-medencei fémutánzó kerámia, bronzkori műveltség, 9: folyamközi városi műveltség, 10: kurgán műveltség terjedése a Kárpát-medencében, 11: sztyeppei kurgán műveltség, 12: második kurgán mozgás, 13: szalagdíszes műveltség „menekülése”.

3. ábra. A dunai-uráli nyelvcsalád.⁷

⁷ Az ábra forrása: Révész „Volt-e Duna-medencei finnugor őshaza?” c. előadása, Magyarok X. Világkongresszusa, 2021 augusztus 15. <https://youtu.be/kGFjxA8-Pk?t=4949>

2. A minószi lineáris A írás megfejtése

Révész az eddig megfejthetetlennek tartott minószi lineáris A írás megfejtésében nem csak kiegészít, hanem egy teljesen új módszert fejleszt ki. Mert Révész sajátosság és szerepkör alapú hasonlóság mérést fejleszt ki a különböző ábécékből és szótagírásból származó írásjelek képi összehasonlítására, majd e hasonlósági mérték szabályszerűségéből új hangtani táblázatot alkot a lineáris A számára. Ezt alkalmazza az alapszavak és nyelvtani elő- és utótagok angol-minószi-uráli szótára létrehozásánál. A szótárt ezután huszonnyolc lineáris A és egy eteokrétai felirat fordításához használja. A hasonlósági szabályszerűséget esetlegesen módosíthatónak gondolja más ismeretlen nyelvek megfejtésére, ami így szerinte széles körben használt eszközzé válhat a számítógépes nyelvészetben.⁸

A minószi lineáris A írásból származott műkénéi lineáris B-t korai görög nyelvű írásként fejtették meg. Áttörést hozott, hogy a lineáris B jeleket megegyeztették a ciprusi szótagábécé hangértékével és ősi városnevekhez jutottak. Ezért Révész vizsgálni kezdte a lineáris A és B, valamint a ciprusi szótagírás mellett más ábécék hasonlóságait. Különösképpen az ábécé fejlődés korai állapotaként az ómagyar ábécét, amely távoli kapcsolatban áll a lineáris A-val, bár szorosabban kapcsolódik a krétai hieroglifákhoz. A lineáris A és az ómagyar írásjelek közti térbeli és időbeli űrt pedig a kár ábécével töltötte be. Vizsgálati módszere az lett, hogy megmérte az egyes írásjelek jellemzőinek hasonlósági fokát, azonosítva az összes lehetséges kapcsolatot a lineáris A és más ismert hangtani (fonetikai) értékű szótagírásjelek és ábécék között. Az 1., 2. és 3. táblázat mutatja, hogy az írásjel alakzatok miféle eltéréseit és hasonlóságait vette figyelembe. Két alakzat, jelegész (szimbólum) hasonló, ha részjellegzetességeik hangsúlyosak, és nem, ha nem.

ρ	Λ	χ	Υ	Ϡ	⊕	Ϝ	ϝ	Α	Η	Ψ	Φ	Δ	⊙	Γ	Ϝ	Δ	Τ	↑	⊙	⊕	*Ϝ	⊙	
((((((((((((((((((((((((
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^
v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>
∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧	∧
∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩	∩
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²

1. táblázat. Kiválasztott lineáris A jelek jellegzetességeinek elemzése.

⁸ Abstract, uo. p. 306.

A	Λ	*X	<	H	X	⊕	Ξ	Υ	∇	Δ	Υ	Φ	Δ	⊙	⊔	R	⊕	T	↑	⊙	⊓	*π
a	b	β	d	ε, λ	g	i	j	k	k	λ	n	η	p	q	r	f	f	t	t	t	w	z
(((((((((((((((((((((((
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\
×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^
v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>
/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\
/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²

2. táblázat. A kár ábécé betűi jellegzetességeinek elemzése.

A	⊓	X	Υ	*X	⊕	†	◇	*A	H	Υ	*Φ	*Δ	⊙	*Λ	⊕	↑	⊙	*⊓	⊓			
a	p	b	t	g	f	i, j	k	l	r	n	λ	m	j	f	f	s	t	o	u, v	z		
(((((((((((((((((((((((
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\	\
×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^	^
v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v	v
>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>
/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\
/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\	/\
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²	Δ ²

3. táblázat. Az ómagyar ábécé betűi jellegzetességeinek elemzése.

Ezek a jellegzetességek az alakzaton, jelegészen (szimbólumon) belüli elemi alakzatok vagy alakzat részek, összetevők, s összesen 13 ilyen lett figyelembe véve. A szimbólum: 1. tartalmaz görbe vonalat; 2. körülvesz bizonyos területet; 3. van ferde egyenes vonala; 4. párhuzamos vonalakat tartalmaz; 5. keresztező vonalakat tartalmaz; 6. a teteje ékalakú; 7. az alja ékalakú; 8. jobb oldala ékalakú; 9. tartalmaz szarát, vagyis egyenes függőleges vonalat, amely a közepén halad át; 10. az aljának két lába van; 11. az aljának három lába van; 12. tartalmaz zárt térből kinyúló hajszálát, vékony kis vonalat; 13. két háromszöget tartalmaz. Azaz: (○ \ || × ^ v > | / \ / \ - Δ² és a táblázatokban pirossal kiemelten jelezve a jellegzetesség megléte.

Például a lineáris A **P** szótagjele esetén az összetevő vagy részjellegzetességek: ○, mert a jel tartalmaz egy háromszög alakú zárt teret; és \, minthogy a háromszögnek két ferde vonala van;

valamint \wedge és \succ , mert a háromszög teteje és jobboldala ékalakú; végül $-$, mert van hajszála: a háromszög zárt teréből egy kis vonalacska lefelé kiáll. A * csillaggal jelölt jelek pedig egy-egy jel jelváltozatai.

Az ábécék összehasonlításának kiindulásaként az egyszerűség kedvéért mind a tizenhárom jellegzetesség súlya 1, és akkor a lineáris A iménti szótagjelének és a kariai ábécé első, \mathbf{A} betűjének hasonlósági foka vagy súlya 13, mert mindkettőn ugyanazon 5 piros és 8 fekete részjellegzetességgel bírnak. A 4. táblázatba rendezett szám adatok az 1. és 2. táblázat adatai összevetését mutatják. És az 5. táblázat összehasonlítja a lineáris A jeleit és az ómagyar ábécé betűit (az 1. és a 3. táblázat adatait).

	\mathbf{A} a	\wedge b	ψ β	$<$ d	H ϵ	X g	\oplus i	Ξ j	Υ k	Δ λ	Υ n	Φ η	Δ p	Θ q	Γ r	R f	Φ j	T	\uparrow t	\circ t	Π w	$<$ z
ρ	13	9	6	9	6	8	7	5	10	11	8	8	9	8	7	8	8	7	8	10	6	10
\wedge	9	13	10	11	10	10	6	7	8	11	10	6	7	8	9	10	7	9	10	7	8	8
X	6	10	13	10	11	11	10	10	7	8	9	6	6	9	10	9	8	10	9	8	9	7
Υ	9	11	10	13	10	10	9	9	10	9	12	8	9	10	11	10	9	11	10	9	10	10
H	7	9	10	9	12	10	9	9	8	9	8	8	9	10	11	10	9	9	8	9	10	10
X	8	10	11	10	9	13	10	8	9	10	9	8	8	9	8	11	8	8	7	8	7	9
\oplus	8	7	10	9	8	10	13	9	8	8	8	10	7	12	9	10	11	9	8	11	8	8
Ξ	7	7	10	9	10	8	9	13	6	7	10	9	7	8	11	6	8	11	10	7	10	8
Υ	11	7	6	9	8	8	7	7	12	9	8	8	11	8	9	7	7	6	6	9	8	12
\mathbf{A}	9	9	8	7	8	10	7	7	6	11	6	6	7	6	7	7	5	5	6	7	6	10
Ψ	8	10	9	12	9	9	8	10	9	8	13	9	8	9	10	9	10	12	11	8	9	9
Φ	8	6	7	8	7	7	10	8	7	8	9	13	6	11	8	9	12	10	9	12	7	9
Δ	8	6	7	8	7	9	8	8	9	6	7	5	13	7	8	7	7	6	5	6	7	9
\odot	8	8	9	10	9	9	12	8	9	8	9	11	8	13	10	11	12	10	9	12	9	9
Γ	7	9	9	11	12	8	9	11	8	7	10	8	9	10	13	8	9	11	10	9	12	9
ρ	8	10	9	10	9	11	10	6	9	10	9	9	8	11	8	13	10	8	7	10	7	9
Δ	7	7	8	9	8	8	11	9	8	7	10	12	7	12	9	10	13	11	10	11	8	8
T	7	9	10	11	10	8	9	11	8	7	12	10	7	10	11	8	11	13	12	9	10	8
\uparrow	8	10	9	10	9	7	8	10	7	8	11	10	6	9	10	7	10	12	13	8	9	7
\circ	8	6	7	8	9	7	10	8	7	8	7	11	8	11	10	9	10	8	7	12	9	11
Π	7	7	8	9	10	8	9	9	8	7	8	8	9	10	11	8	9	9	8	9	12	10
ζ	9	7	6	9	8	8	9	7	8	9	8	10	9	10	9	10	9	7	6	11	8	12

4. táblázat. A lineáris A jeleinek összehasonlítása a kár abc betűivel, ahol a színes átló mutatja a legnagyobb hasonlósági értékeket.

	Α	Β	Χ	Υ	Γ	Δ	Ζ	Κ	Λ	Η	Θ	Ι	Σ	Τ	Φ	Μ	Ζ				
	a	p	b	t	g	f	j	k	l	r	n	ŋ	m	j	ʃ	ʃ	s	ts	ø	v	z
Π	12	8	6	9	7	7	5	10	10	7	8	8	9	8	9	10	7	8	9	6	11
Λ	10	12	10	11	11	7	7	8	10	11	10	6	7	8	11	7	9	10	7	8	8
Χ	7	9	13	10	12	9	10	5	7	9	9	7	6	10	8	8	10	9	8	9	7
Υ	10	10	10	13	11	9	9	8	8	11	12	8	9	10	9	9	11	10	9	10	10
Χ	9	9	11	10	12	10	8	7	8	10	9	7	8	9	10	8	8	7	8	7	8
⊕	8	6	9	7	9	13	9	6	6	7	8	10	7	12	9	11	9	8	11	8	8
⊖	6	8	10	9	9	9	13	6	6	9	10	8	7	8	5	9	11	10	7	10	8
◇	9	9	5	8	6	6	6	13	10	8	7	5	10	7	8	6	6	7	6	7	9
Α	10	10	8	7	9	7	7	8	12	9	6	6	7	6	9	5	5	6	7	6	10
Η	8	10	10	9	9	9	9	8	10	11	8	8	9	10	9	9	9	8	9	10	10
Ψ	9	9	9	12	10	8	10	7	7	10	13	9	8	9	8	10	12	11	8	9	9
Φ	9	5	7	8	6	10	8	5	7	6	9	13	7	11	8	12	10	9	12	7	9
⊕	8	8	6	9	7	7	7	11	7	7	8	6	13	8	7	7	7	6	7	8	10
⊙	9	7	9	10	8	12	8	7	7	8	9	11	8	13	10	12	10	9	12	9	9
Ϻ	9	9	9	10	10	10	6	7	9	10	9	9	8	11	12	10	8	7	10	7	9
⊕	8	6	8	9	7	11	9	6	6	7	10	12	7	12	9	13	11	10	11	8	8
Τ	8	8	10	11	9	9	11	6	6	9	12	10	7	10	7	11	13	12	9	10	8
↑	9	9	9	10	8	8	10	7	7	8	11	9	6	9	8	10	12	13	8	9	7
⊕	10	6	8	9	7	11	7	6	9	7	8	12	7	12	9	11	9	8	13	10	10
⊕	7	9	9	10	8	8	10	7	8	10	9	7	8	9	6	8	10	9	8	13	9
⚡	11	9	7	10	8	8	8	9	10	10	9	8	10	9	8	8	8	7	10	9	13

5. táblázat. A lineáris A jeleinek összehasonlítása az ómagyar abc betűivel, ahol a színes átló mutatja a legnagyobb hasonlósági értékeket.

A 6. táblázat a kár ábécé és az ómagyar ábécé betűinek összehasonlítása. A két ábécé egy-az-egyben van megfeleltetve egymással, azaz a hasonló hangtani (fonetikai) értékű betűk felelnek meg egymásnak. Például a kár Α az ómagyar Α betűnek felel meg, ahol mindkettőjüknek megvan az /a/ hangtani (fonetikai) értéke. Hasonlóképpen, a kár Λ betű és az ómagyar Β hangtani (fonetikai) értéke /b/ és /p/ külön-külön. Ez a megfelelés ugyan nem tökéletes, de a /b/ és /p/ egyaránt ajakhang (bilabiális). A többi megfeleltetett betűpár is hasonlóan egyező, eme pár kivételével: kár Ϻ /t/ és ómagyar Ϻ /ø/ azaz ö/. Bár e két betű hangtanilag különbözik, ez a kár jel kapcsolatba hozható a kár Ϻ /ý/ azaz ú/ betűvel, amelynek fonetikai értéke közel áll a /ø/ azaz ö/-höz. Ezért lehetséges a kár és az ómagyar betűk közös eredete, vagy /t/ mássalhangzó hangértékkel, vagy az /ø/ közeli magánhangzó hangértékkel. A kár hangérték valamilyen oknál fogva, valószínűleg a görög ábécé hatására változott. És ez az egy-az-egyben megfelelés vagy leképezés nyelvfejlődési viszonyra utal a lineáris A szótagjelek, valamint a kár és az ómagyar ábécé között. Éspedig úgy, hogy a lineáris A mind a kár és az ómagyar ábécé öse. Továbbá egypár a lineáris A és a kár abc között elhelyezkedő ábécé az ómagyar ábécé ősenek látszik.

	А a	В b	Г g	Д d	Е e	Ж j	З z	И i	Й y	К k	Л l	М m	Н n	О o	П p	Р r	С s	Т t	У u	Ф f	Х x	Ц c	Ч ch	Ш sh	Щ shch	Ъ j	Ы y	Э e	Ю yu	Я ya
А a	12	8	6	9	7	7	5	10	10	7	8	8	9	8	9	10	7	8	9	6	11									
В b	10	12	10	11	11	7	7	8	10	11	10	6	7	8	11	7	9	10	7	8	8									
Г g	7	9	13	10	12	9	10	5	7	9	9	7	6	10	8	8	10	9	8	9	7									
Д d	10	10	10	13	11	9	9	8	8	11	12	8	9	10	9	9	11	10	9	10	10									
Е e	9	9	11	10	12	10	8	7	9	10	9	7	8	9	10	8	8	7	8	7	8									
Ж j	8	6	9	7	9	13	9	6	6	7	8	10	7	12	9	11	9	8	11	8	8									
З z	6	8	10	9	9	9	13	6	6	9	10	8	7	8	5	9	11	10	7	10	8									
И i	9	7	7	10	8	8	6	11	7	8	9	7	10	9	8	8	8	7	8	7	9									
Й y	12	10	8	9	9	7	5	8	12	9	8	8	7	8	11	10	7	8	9	6	11									
К k	7	11	11	10	10	8	10	7	9	12	9	7	8	9	8	8	10	9	8	11	9									
Л l	9	9	9	12	10	8	10	7	7	10	13	9	8	9	8	10	12	11	8	9	9									
М m	9	5	7	8	6	10	8	5	7	6	9	13	7	11	8	12	10	9	12	7	9									
Н n	8	8	6	9	7	7	7	11	8	7	8	6	13	8	7	7	7	6	7	8	10									
О o	9	7	9	10	8	12	8	7	7	8	9	11	8	13	10	12	10	9	12	9	9									
П p	9	9	9	10	10	10	6	7	9	10	9	9	8	11	12	10	8	7	10	7	9									
Р r	8	6	8	9	7	11	9	6	6	7	10	12	7	12	9	13	11	10	11	8	8									
С s	8	8	10	11	9	9	11	6	6	9	12	10	7	10	7	11	13	12	9	10	8									
Т t	9	9	9	10	8	8	10	7	7	8	11	9	6	9	8	10	12	13	8	9	7									
У u	10	6	8	9	7	11	7	6	8	7	8	12	7	12	9	11	9	8	13	10	10									
Ф f	7	9	9	10	8	8	10	7	7	10	9	7	8	9	6	8	10	9	8	13	9									
Х x	11	9	7	10	8	8	8	9	11	10	9	8	10	9	8	8	8	7	10	9	13									

6. táblázat. A kár abc jeleinek összehasonlítása az ómagyar abc betűivel, ahol a színes átló mutatja a legnagyobb hasonlósági értékeket.

Eközben Révész figyelembe vette a korábbi szakirodalom megállapítását, miszerint a minőszi nyelv görögség előtti szókinca nem lehetett indoeurópai. Ezért megvizsgálva a görög nyelv előtti nyelvet, meglepődve látta, hogy a görög előtti szavak százai összekapcsolhatók az un. uráli nyelvcsaládon belüli un. ugor ággal. A cikk 3. szakasza bemutatja azoknak a szavaknak a listáját, amelyek a pre-görög és az „ugor” nyelvben rokonnak látszanak. Ez azt jelenti, hogy a minőszi nyelv ugor nyelv.

Ebben az előadásában Révész a Duna-medencei írást tekinti a minőszi lineáris A írás elődjének. Ezt az írásterjedési irányt már Jovan Todorovics is megállapította egy írásösszehasonlító munkájában. Ezt a véleményt osztotta Forrai Sándor, aki a Duna-medencei írást összehasonlította a krétai írásokkal és a magyar rovásírással is, és Cser Ferencsel együtt a szerző is.⁹

Révész [20] a lineáris A írás és a krétai hieroglifák által rögzített minőszi nyelv és a dunai-uráli nyelvcsalád kapcsolatát vizsgálva összehasonlítja 159 pre-görög szót dunai-uráli és magyar megfelelőivel (lásd: 7. táblázat). Révész alapgondolata az volt, hogy amit a szakirodalom pre-görög szóként tart számon az feltehetően minőszi kölcsönszó.

⁹ V. ö. „JE 5500 táján indult el a második kurgán invázió, de most már az északi pontuszi sztyeppékről (Volga környékéről). Ez már a Kárpát-medencét is érintette. ... A második invázióval egyidőben tűnt fel a Cykládon (Kükládok) is az élelmiszertermelő kultúra. Írása az öreg európai írás elemeit tükrözi (lineáris A), ami azután a sokkal későbbi ciprusival vethető össze. Ebből arra lehet következtetni, hogy ezt a területet részben a Közép-Európából elmenekült lakosság népesítette be.” ([3], pp. 77-78.)

UEW	Proto-FU or Ugric	Proto- West-Ugric	Hungarian	Mansi K=Khanty	Zyrian	Minoan	EDG	Hungarian Meaning M = Mansi Meaning	Minoan Meaning
9	<i>als</i>	<i>als</i>	áld	aljl		ἄλ-βοζ	PG	bless, spell magic	prosperity, bliss
15	<i>aña</i>	<i>aña</i>	ányg	õnye	oña	γαῖα	PG	older relative's wife	earth goddess
1730	<i>āmps</i>	<i>āmps</i>	ēb	āmp		ἄμφο-ζ	PG	dog	metric meter
51	<i>čapps</i>	<i>čapps</i>	csap		čapki	σφά-ζω	PG?	to hit	slay, slaughter
49	<i>čada</i>	<i>čada</i>	szalad		čual-	σαδλο-ζ	PG	rust > run	walking [of animal]
1737	<i>čbkkš</i>	<i>čbkkš</i>	szik	šdy		σαυκό-ν	PG	salty, dry	dry
76	<i>čukks-rš</i>	<i>čukks-rš</i>	csokor		čuker	σίγραι	PG	herd, group, bouquet	wild swine
80	<i>čupps</i>	<i>čuppsrš</i>	csupor		čibfeg	σσιρί-ζ	PG	(birch bark) vessel	basket
1744	<i>čittš</i>	<i>čittš</i>	süt	šit		σίττυ-βοζ	PG	to bake, shine (sun)	cauldron
1744	<i>čittš</i>	<i>čittš</i>	süt	šit		στα-θεῶω	PG	to bake, shine (sun)	roast, fry
132	<i>elä</i>	<i>eläts</i>	él > élet	jält	ol	Εἰλειθωα	PG	to live > life	goddess of birth
new	<i>ešks</i>	<i>ešks</i>	üszög	eškēŋ		Ἀσγε-λάταζ	PG	blazing	epithet of Apollo
139	<i>ewkkš</i>	<i>ewkkš</i>	ük, ik	ēkə		ἀκουῶ	PG	great-grandmother	bogey, vain woman
152	<i>ir-kä</i>	<i>ir-kä</i>	ēr			ἦρωζ	PG	man	lord, hero
new	<i>išts</i>	<i>išts</i>	isten	išti		σάτυ-ροζ	PG	(sun)god, M to burn	satyr
190	<i>jowšš</i>	<i>jow-ti</i>	ív	jowt		Ἰαπετός	PG	bow	piercer, cf. ἰαπέτης=archer
195	<i>juke</i>	<i>juke</i>	i	āj	ju	ἴστ-ιακούζ	PG	to drink	drinking cup
227	<i>kakta</i>	<i>kat</i>	két	kit		Καδ-μύωζ	PG	two	Kadmitus (2 boys)
227	<i>kakta</i>	<i>katta</i>	két > kettő	kit		κόττα-βοζ	PG	two	game with 2 vases
228	<i>kala</i>	<i>kala</i>	hal	γül		καλλα-ρίας	PG	fish	cod fish
new	<i>kals</i>	<i>kals</i>	halk	kaľnā		γολο-βός	PG	quiet; M sound, cry	curtailed, short
232	<i>kaľws</i>	<i>kaľws</i>	hályog	γαľəp		γάδω-μός	PG	cataracts, membrane	blind
249	<i>kars</i>	<i>kars</i>	harap		kurčej	γάρω-βοζ	PG	to bite	prickly crustacean
1773	<i>känčš</i>	<i>känčš</i>	keshed	kaňál		ἀκδ-νός	PG	lean; M lose weight	thin cf. σκιδάρων
281	<i>kel-ke</i>	<i>kellems</i>	kéll > kellem		kol	ἀκδω-ρός	PG	necessary > pleasant	warm, verdant
new	<i>kenšrs</i>	<i>kenšrs</i>	kenyér	küör	keňjr	γούρω-ζ	PG	bread, M oven	cake
288	<i>kere</i>	<i>kere</i>	köré		kor	κίρ-βα	PG	around	leather pouch
1776	<i>ki</i>	<i>kil-sš</i>	ki > külső	kānə		κολοσσό-ζ	PG	out > appearance	statue
300	<i>kičš</i>	<i>kičš</i>	köcsög	küšəm		κισσό-βιον	PG	vessel,	rustic cup
320	<i>kit-ke</i>	<i>kit-š</i>	köt > kötél	kāt		κόλλο-ψ	PG	tie, knit	string peg/screw
320	<i>kit-ke</i>	<i>kit-en</i>	köt > kötény	kāt		χιτών	PG?	tie, knit	apron, tunic
322	<i>kiwe</i>	<i>kiwe</i>	kő	kāw		γῆ	PG	stone	earth
328	<i>koja</i>	<i>koja-páč</i>	hég > külbécs	K kőj	keja	κῆδύφοζ	PG	bark, haut > snail	husk/skin, eggshell
339	<i>kola</i>	<i>kola</i>	hal > haló	γδl	kul	Αγύλλω-ός	PG	to die > mortal	Achilles
342	<i>kols</i>	<i>kols</i>	halok	γal	kolas	κοκο-βός	PG	crack, gap to cut tree	curtailed, maimed
341	<i>kol-me</i>	<i>kol-me</i>	három	γūram	kujim	κω-λίβαζ	PG	three	three-legged stand
349	<i>konš</i>	<i>konotš</i>	hanyatt	χονəj		κίθω-νοζ	PG	on back	bench, bed [backw.]
367	<i>kors</i>	<i>kors-sš</i>	horzsol	karšəl	kural	κάρω-σσω	PG	to scrape	carve, engrave
367	<i>kors</i>	<i>kors</i>	horol	karšəl	kural	κίρά-ζ	PG?	to scrape	chop, crack
439	<i>kšms</i>	<i>kšms</i>	homorú > hiú	K kőm		κομμώο-μαι	PG?	empty > vain	embellish/adorn self
1790	<i>kšns</i>	<i>kšns</i>	könnyű	kinna		κίν-δαζ	PG	light (weight)	easily moved
1780	<i>kujš</i>	<i>kujš</i>	hajt	χujt		κολλό-ροβον	PG	to drive, herd;	shepherd's staff
387	<i>kul-ke</i>	<i>kul-ke</i>	halad		kəlt	κάλ-πη	PG	move, drift	trot
393	<i>kuma</i>	<i>kuma</i>	homlok	χaməj	kijməš	κίμ-βαχοζ	PG	forehead	falling headfirst
393	<i>kuma</i>	<i>kuma</i>	homlok	χaməj	kijməš	κίμ-βη	PG	forehead	head
400	<i>kunta</i>	<i>kunta</i>	had	χōnt		χιδω-μιάζ	PG	army	din of battle
426	<i>kurs</i>	<i>kurs</i>	harag	χor		κίρ < *kār	PG	anger, bicker	doom, death demon
426	<i>kurs</i>	<i>karakš</i>	harag	χor		καρκί-νοζ	PG	anger, bicker	crab
1784	<i>kurs</i>	<i>kurs</i>	hord > hordó	χart		κρω-σός	PG	to drag, draw; barrel	pail, pitcher, bottle
419	<i>kurňa</i>	<i>kurň</i>	homy			χῆρα-μός	PG	grooving	hole, cleft, slit
458	<i>lapps</i>	<i>lapps</i>	lap	lop	lop	κό-λαφο-ζ	PG	flat, surface	buffet
1793	<i>lāpps</i>	<i>lāpps</i>	lép	lšp		κό-λαβ-ροζ	PG	to step (in)	dance song
475	<i>lempš</i>	<i>lempš</i>	lebég		leb	λάβηξ	PG	to fly	vulture
479	<i>lepps</i>	<i>lepps</i>	lep	lēp	leb	λίπω	PG	cover	peel off
480	<i>leše</i>	<i>leš-ti</i>	liszt			ἀλείατα	PG	flour	rice-wheat groats, cf. ἄλιξ [2]
485	<i>likkä</i>	<i>likkä</i>	lök			λιγá-ξm	PG	push, shove	throw
485	<i>likkä</i>	<i>likkä</i>	lök			λάξ	PG?	push, shove	with heal or foot

493	<i>lowkks</i>	<i>lowkks</i>	lyuk	lōχ		ἄλοχ	PG	hole, crevice	furrow
506	<i>lō</i>	<i>lek</i>	le > lejt			λέχ-ριος	PG	lower part > slide	slanting, cf. λοξός
501	<i>lōnēs</i>	<i>lōnēs</i>	légy		leḡ	λάττα	PG	a fly	Cretan fly [2] p. 534
504	<i>lōppēs</i>	<i>lōppēs</i>	láp	lūp	lūp	λάπα-θος	PG	drift objects > mud	pitfall for animals
505	<i>lōttēs</i>	<i>lōttēs</i>	lát			λαίθη-ργος	PG	to see	guileful, treacherous
498	<i>luwe</i>	<i>luwe-tē</i>	láb > lábos	lo	li	λέβης, -ητος	PG	leg, bone > tripod	cauldron
new	<i>makēs</i>	<i>makēs</i>	magas	K mōχēn		μακκί-δνός	PG	tall	tall
new	<i>makēs</i>	<i>makēs</i>	magas	K mōχēn		μάγα-ρον	PG	tall	temple inner space
1798	<i>malkēs</i>	<i>malkēs</i>	malát	K máγlī		μάλλα	PG?	willows, shrubs	sheaf
1800	<i>mañēs</i>	<i>mañēs</i>	mese	K moít'		μύθο-ς	PG?	tale	word, discourse, tale
1801	<i>marēs</i>	<i>marēs</i>	márt	mūrs		μύραι-να	PG	to dip	eel
1803	<i>māls</i>	<i>māls-kēs</i>	meleg	mšl̥t̥ap		μάλη	PG	warm	numbness from cold
1806	<i>mārs</i>	<i>mārs</i>	mer	már		μέρμερο-ς	PG	to dare, risk	difficult, awesome
538	<i>merēs</i>	<i>merēs</i>	mér		murtal	μήρι-νθος	PG	to measure	cord, thread
539	<i>mete</i>	<i>mete</i>	méz		ma	μήτη-ς	PG?	mead	substance of bees
547	<i>mirkkēs</i>	<i>mirkkēs</i>	mérēg			μάργο-ς	PG	poison, anger	mad, furious
569	<i>mōls</i>	<i>mōls</i>	mál			μαλ-θακός	PG	peel off, wash off	weak, tender, soft
1814	<i>mōls</i>	<i>mōls</i>	méltó	mel-		μαλο-βρός	PG	fit (shoe) > worthy	scornful
566	<i>mura</i>	<i>mura</i>	mar	mor		μαρά-σαι	PG	bite, break	dogs, swine
566	<i>mura</i>	<i>mura</i>	mar	mor		μάρ-πτω	PG	bite, break	catch, seize
590	<i>nāke</i>	<i>nākti</i>	néz	niyl		νυκτά-λωπος	PG	to look; dream	seeing loss
598	<i>nīñā</i>	<i>nī</i>	ne	nē	nīn	Ελέ-νη	PG	woman	mother of life
598	<i>nīñā</i>	<i>nī</i>	ne	nē	nīn	νό-μψη	PG	woman	nymph [nu + lemp3]
639	<i>ñorēs</i>	<i>ñorēs</i>	nyírok	ñār	ñur	Νηρε-ός	PG?	moist place, swamp	Gaia and Pontus' son
648	<i>ñuñēs</i>	<i>ñuñēs</i>	nyugsz-	ñūnt		νύκκα-ρ	PG	rest	slumbering
648	<i>ñuñēs</i>	<i>ñuñēs</i>	nyugsz-	ñūnt		νογε-λής	PG	rest	slow, dull, sluggish
658	<i>oćtarēs</i>	<i>oćtarēs</i>	ostor	ōst̥ar		ὄστρι-χίς	PG	whip	hedgehog, whip
1873	<i>ōjs</i>	<i>aj-tēs</i>	ajtó	ajt		αἴθω-σσα	PG	door	walls of a hall/court
1873	<i>ōjs</i>	<i>aj-tēs</i>	ajtó	ajt		αἴθω-σα	PG	door	portico
681	<i>paćēs</i>	<i>paćēs</i>	fasz			πόσ-θη	PG	penis	penis
698	<i>pals</i>	<i>pals</i>	bal	palTan		παῖλο-ς	PG	left	bad, unfit, ill, mean
708	<i>parēs</i>	<i>parēs</i>	farag	pār		παρισ-μός	PG	to carve, hollow out	chest, trunk
710	<i>pata</i>	<i>pata</i>	fazék	pūt		πίθο-ς	PG	pot, kettle	wine jar
687	<i>paōs</i>	<i>paōs</i>	fal	K pāl		πλα-στή	PG?	wall	(clay) wall
711	<i>pāč-kēs</i>	<i>pāč-kēs</i>	fecske		piści	ράσσα	PG?	swallow (bird)	wood-pigeon
717	<i>pājs</i>	<i>pājs-rēs</i>	fejér			φαλό-ς	PG	white < shiny	white
717	<i>pājs</i>	<i>pāns</i>	fejér > fēny			πανό-ς	PG?	light	torch
722	<i>pālā</i>	<i>pālā-kēs</i>	fele	K pelak	peł	παλλαισῆ	PG?	one side, half, wife	concubine
729	<i>pāñe</i>	<i>pāñe</i>	fej	pāñk	pon	φαλά	PG	head	face, countenance
729	<i>pāñe</i>	<i>pāñe</i>	fej	pāñk	pon	φήλη-ξ	PG	head	helmet
735	<i>peje</i>	<i>peje</i>	fō > fōz			ἔνω	PG	to heat, simmer cook	boil
739	<i>pele</i>	<i>pele-lm</i>	fēl > *fēlelm	pil	pol	πελεμί-ζω	PG?	to fear > fear, worry	shake, tremble
738	<i>pele</i>	<i>pele</i>	fēl			πόλη	PG?	pole	one wing of pair of double gates
751	<i>perēs</i>	<i>perēs</i>	bōr	K pēr		φορι-νη	PG	skin, birch tree bark	hide
1825	<i>pićēs</i>	<i>pićēs</i>	füst	poš̥am		ψό-λος	PG	smoke	soot
1825	<i>pićēs</i>	<i>pićēs-tēs</i>	füst	poš̥am		ψόθο-ς	PG	smoke	ashes
1826	<i>pils</i>	<i>pils</i>	fül	pšl		φλε-ν	PG?	to burn	to burn
759	<i>piōe</i>	<i>piōe</i>	fēl	pālt		φιάλη	PG	high, long	flat vessel
789	<i>poła</i>	<i>poła</i>	bogyó	pol	pul	φήλη-ξ	PG	berry	wild fig
842	<i>pōñēs</i>	<i>pōñēs</i>	fejnze	pāét		φάσ-γανον	PG	axe	sword
1832	<i>pōls</i>	<i>pōls</i>	foly	połšit		πλα-τυγίζω	PG	to flow	splash
823	<i>pōrs</i>	<i>pōrs</i>	fēr		pīr	πήρα	PG?	to fit in	leather bag
766	<i>pūlkēs</i>	<i>pūlkēs</i>	fürdik	pāyl	pīlšj	πέλο-ς	PG	to bath	bathtub
821	<i>purēs</i>	<i>purēs-kēs</i>	fur > farok	K pīr		φορκό-ν	PG	behind > tail [wolf]	white/grey, wrinkled
826	<i>puśēs</i>	<i>puśēs-lēs</i>	foszlik	posl-		ψάλλω	PG?	peel off feather	pluck
829	<i>puwēs</i>	<i>puwēs-kēs</i>	fa > fāk	pā	pu	φάκκ-λος	PG	tree > trees	bundle of sticks
850	<i>rakkēs</i>	<i>rakkēs</i>	rak			ἄρακ-ς	PG	to put, make	bowl, pan
1840	<i>rōñkēs</i>	<i>rōñkēs</i>	rúg	K ruñk		ἐρέχ-θω	PG	to kick, Kh wade	rend, break
868	<i>rōppēs</i>	<i>rōppēs-tēs</i>	rēpit	rēp		ρίπτω	PG?	to fly, throw, shake	
866	<i>rōts</i>	<i>rōts</i>	rút	K rúatak		ρόδι-γγος	PG	ugly	bruise
1844	<i>sākrs</i>	<i>sākrs</i>	szōt	sōt		σι-σίρα	PG	fur, cf. σοκκεία 'goat'	goat's fur cloak

1854	sōrs	sōrs	szár	sor		σῦρι-γῆς	PG	leg, stem, stalk	pipe-like objects
951	sāņkš	sāņkš	segg	sōņk		ίσχιο-v	PG	arse, hip	hip-joint
956	šepā	šepā	szép			σοφία	PG?	beautiful	clever
964	šilmā	šilmā	szem	šām	šin	ὄφ-θαλμός	PG	eye	eye
988	šurwa	šurwa	szúr			σαρ-γάνη	PG	to poke, stab	plaited basket
988	šurwa	šurwa	szúr			σῦρι-κος	PG	to poke, stab	basket
996	šanķa	aņķa	ág			ἄξ-ρεμῖον	PG	bough	bough
1000	šārs	ārs-ķet	ér > ereget	tārt	šerged	Ἐρεχθε-ύς	PG	to reach, let go	Erechtheus
886	šāwnā*	ānā	ön		šin	ὄνο-ς	PG?	fish type	cod-like fish family
1014	šurs	urs	arat, irt			ἄρη-ς	PG	cut, divide, eradicate	war-god
1745	šarņ	aņš	ág	taw		ἄγ-νος	PG?	bough, branch, tree	woody tree
910	šuoš*	uoš	ujj	tu'fa		δάκ-τύλο-ς	PG	finger	finger δέκα 10 -τύλη
910	šuoš*	uoš	ujj	tu'fa		τύλη	PG	finger	nail, peg
1857	šals	šals	tál	tál		τύλλο-ς	PG	plate	box, chest [cf. τύλη]
1026	tara	tara	tár		taral-	κι-θάρα	PG	open [door, arms]	lyre: play open-arms
1037	tālwā	tālwā	tél	tšl	tel	θάλ-πω	PG	winter	to warm
1859	tāņšts	tāķsz	tegez	tāwat		τόζο-v	PG	quiver	quiver
1860	tārs	tārs-mš	tér > terem	K tirəņ		τόρμη-να	PG	space, room, square	house, residence
1860	tārs	tārs	tér > terít			τρό-γω	PG	set table < to eat >	to gnaw, eat
1046	temš	terps	töm > törp-ül			τρέφω	PG	to shrink	to cause to curdle
1046	temš	ter-empš	töm > tereb*			θρόμβο-ς	PG?	stocky > spreading	clot, curd
1049	terā	terā	tör	ter		τόρ-αννος	PG	dagger, sword	tyrant
1066	torš	torš	dorgál			ὄρ-ηστήρ	PG	scold	laborer < whip
1070	tows	tow-loy	tó	lōχ	tš	θάλα-σσα	PG	lake, M bay	sea
1865	tšmpš	tšmpš	domb	tomp		τύμβο-ς	PG	hill	burial mound
1085	tšrkks	tšrkks	törköly*	tāroy		τέργυ-νος	PG	pressed grape, M pine	sprout, twig, fruit
1075	tuķa	tuķa	toll	towl	tšl	τύλη	PG?	feather	bulge, callosity, nail
1862	tultš	tultš	táltos	K tolt		θάτα-ς > θής	PG	magician, diviner	sacrificer
1863	turs	turs-ķš	torok	tor		θήραξ	PG	throat	cuirass, trunk, chest
1864	tūwšts	tūz	tűz	tšwt		θόσ-θλα	PG	fire; 'tűz-tál' cf. tál	Bacchic orgy tool
1096	utka	utu	út > utazó	āχt		Ὀδω-σευός	PG	road, path > traveler	Odysseus
1106	wajče	wajče-ķš	vöcsök	wäs	vež	βασκά-ς	PG	duck	duck
1110	walka	walka	vál	wojl		βλά-βη	PG	to separate, descend	damage
1110	walka	walka	vál	wojl		βλαί-σός	PG	to separate, descend	bent, distorted
1136	wekķš	wekķš	vékony		veķni	βήκη	PG?	thin	vine on trees
1139	wenčš	wenčš	össze		vjč	βυθό-ς	PG	all, together depth of sea; βυθόν=crowd	
1154	witte	itte	öt	at-lámteņ	vit	Ἄ-λαντος	PG	5; M 5-part+ásmā 'cushion' > bear leg Atlas	
1161	wolķa	wolķa	váll	wojləp		βαλ-μός	PG	shoulder	breast
1144	wōre	ōre	orr	wōrna	veř	ῥί-ς	PG?	nose	nose
1144	wōre	wōre-mš	orr > orom	wōrna	veř	ὄρου-ος	PG	nose > mountain	altar
1180	wōnš	wōnš-ķš	vén > vének		vener	ράνηξ, ἄναξ	PG	old > the old people	lord, ruler

7. táblázat. Részlet Révész [20] táblázatából, ami összehasonlít 159 biztosan pre-görög (PG) vagy valószínűen pre-görög (PG?) szót dunai-uráli szavakkal. A magyar rokon szavak a negyedik oszlopban míg a pre-görög (minőszi) szavak a hetedik oszlopban láthatók.

Mivel a finnugor és ugor alapnyelvből csupán pár száz rokon szó található a magyarban, ezért ezekhez viszonyítva nagyon jelentős az a 159 szópár, amit Révész talált. Továbbá a 159 szó szabályos hangváltozásokat mutat (lásd: 8. táblázat), ami alátámasztja a szavak közös eredetét. Révész következtetése az, hogy a közös eredetet csak azzal lehet logikusan magyarázni, hogy a minőszi egy eddig figyelmen kívül hagyott ugor nyelv.

A minőszi alapszókinccs magyarral rokon voltának felismerése segítségével, Révésznek sikerült huszonnyolc lineáris A írást lefordítania [4]. Mind a huszonnyolc lineáris A írás megtalálható a *Godart and Olivier: Recueil des Inscriptions en Linéaire A (GORILA)* dokumentumgyűjteményben.

Ez az első hiteles fordítási eredmény miután 120 évig hiába próbálták meg a lineáris A írásokat indoeurópai vagy szemita nyelven megfejteni. Révész ugyancsak megfejtette a híres Faisztoszi korong feliratot és több krétai hieroglif feliratot [5, 6, 7]. Ezeket a fordításokat nincs alkalmunk ebben a cikkben ismertetni, de ajánljuk az eredeti cikket minden angolul tudó olvasónak.

A tudósok egy része az anatóliai hattit nyelvet gondolta a minőszi nyelv rokonának és a dél-anatóliai földművesek nyelvének. Mivel a régészek szerint a hattik nem hagytak maguk után írott dokumentumokat, a hattit nyelv fő forrását hettita dokumentumok jelentik, amelyek néhol hattit szavakat és mondatokat tartalmaznak. Emellett a hattit nyelv részben ugyanúgy rekonstruálható a pre-hettita szavakból, mint a minőszi a pre-görög szavakból. Ezen kétféle elemzés segítségével

sikerült megismerni pár száz hatti szónak a jelentését és a nyelvtan egy részét is. Révész a hatti nyelvet is megvizsgálta és szerinte a hatti is nyugati-ugor nyelv volt.

	Proto-FU	West-Ugric	Finnish	Hungarian	Mansi	Zyrian	Minoan
1	č	č	s	cs, s, gy	s	š	σ, ψ [only after /p/]
2	ć	ć	s	cs, s, sz, gy	ś, s	ž	σ
3	δ	δ	t, d	l, ∅	l	l, ∅	λ
4	δ'	δ'	t, s, d	gy, j	l'	l'	λ
5	j	j	j, i, ∅	j, gy, ∅	j, ∅	j, ∅	λ, λλ, ∅
6	k	k	k, ∅	∅	w	∅	κ, κκ, γ, χ
7	kk	kk	kk	k	k	k, g	κ, κκ, γ, χ, ξ [only before /s/]
8	kt	t, tt	ht	t, tt	t	k	δ, κτ, ττ
9	l, ll	l	l	l	l	l	λ, λλ
10	lk	lk		ll	wl	l	λ, λλ
11	lt	lt		lt	lt		τ
12	l'	l'	l	gy, ly	l'	l'	δ
13	m	m	m	m, v, ∅	m	m	μ, μμ
14	mp	mp		b	mp		μβ, ωβ
15	n	n	n	n, ny	n	n	v
16	η, ηk	η, ηk	∅, v	∅, v, g	η, ηk, ∅	∅, m, n, n̄	κ, γ, χ
17	nt	nt	nt, nn	d	nt	d	δ
18	ń	ń	n	ny	ń	ń	ι
19	ńć	ńć		s	ńś		δ, ττ, θ
20	p	p	p, v	v, ∅	p	∅	φ
21	pp	pp	p	pp, p̄	p	p	π, φ, β [before ρ]
22	r	r	r	r	r	r	ρ
23	s	s	s	sz	t'	z	σ, ψ [only after /p/]
24	š	š					σ
25		št					τ
26	t	t	t, s	z	t	∅	δ, τ, θ
27	t	z		z			σ, ψ [only after /p/]
28	tl	tl					λλ
29	tt	tt	t, s	t	t	t, t'	ττ, τ, θ
30	w	w	v, ∅	v, ∅	w, ∅, j	∅	β [between vowels], ∅
31	wt	wt	v		wt		πτ

8. táblázat. Révész [20] táblázata a szabályos hangváltozásokról a dunai-uráli nyelvcsaládban. Az utolsó oszlopban látható minőszi hangváltozások hasonlóak a többi nyelv hangváltozásaihoz.

A továbbiakban Révész bemutatja azt a hasonlósági szabályszerűséget, amelynek segítségével megtalálta a lineáris A szimbólumok szótagértékeit. Ezáltal szakít a hagyományos megközelítéssel a lineáris A és a lineáris B hangtani (fonetikus) értékeinek olvasásakor. E módszerével érdekes eredményekre jut, de azoknak vegyes a fogadtatása. Ugyanis, hogy a szakirodalomban a lineáris B hangtani használatával egypár mezőgazdasági szó és az Ida-hegy nevének sémi nyelvi eredetét tételezték, de kiderült, hogy csak első ránézésre látszik ez így, mert tény, hogy csak néhány szóról van szó egész mondatok helyett, bár évtizedekig kutatták. Azaz azokat a szavakat a minőszi nyelvtől kölcsönözték.

Révész a lineáris A általa feltárt hangtani (fonetikai) értékeit (10. ábra) felhasználja egy angol nyelvű uráli–minőszi szótár szerkesztéséhez (7., 8. és 9. tábla). Ez a szótár tartalmaz mind törzsszavakat, mind pedig néhány gyakori ragozási elemet (utótagokat és előtagokat egyaránt).

	a	e	i	j (palatalized)	u (o)
	712 𐀀 ~ Car. A a	55 𐀃 ~ Car. H ε	13 𐀇 ~ O. Hung. † i, j	17 𐀉 ~ O. Hung. † i, j	26 𐀍 ~ Car. Y u 29 𐀏 ~ Car. M w
j	344 𐀀 ai/aj (a and i/j ligature?)	24 𐀃 A363 𐀄 ~ Car. 𐀅 j jeker ^{Mansi} (root)	6 𐀇 ~ O. Hung. † i, j jég ^{Hungarian} (ice)		314 𐀍 ~ Car. 𐀎 j jó ^{Hungarian} (river)
k g x	44 𐀀 ~ Cyp. 𐀁 ga 60 𐀃 ~ O. Hung. † k hattyú ^{Hungarian} (swan) xoten ^{Mansi} (swan)	57 𐀃 ~ O. Hung. † k kat ^{Mansi} (tie) köt ^{Hungarian} (tie, knit)	67 𐀇 ~ Lin B ki kürt ^{Hungarian} (horn)		28 𐀍 ~ CH. 𐀎 k kom ^{Mansi} (man) kum ^{Seklap} (human)
m			73 𐀇 ~ Lin B mi		23 𐀉 ~ Lin B mu
n	37 𐀀, 45 𐀁 ~ Lin B ma μέγας ^{Greek} (big) nagy ^{Hungarian} (big)	27 𐀃 ~ Car. Y n nyél ^{Hungarian} (handle)	30 𐀇 ~ Lin B ni 34 𐀇, 310 𐀈 ~ O. Hu. † n in ^{Yurak} , ij ^{Hungarian} (bow) iny ^{Hungarian} (gum, palate)	41 𐀉 ~ Car. Y n kér-nás ^{Mansi} (trident) 81 𐀉 ~ O. Hung. † n madár ^{Hungarian} (bird)	80 𐀍 ~ Lin B ma nyúl ^{Hungarian} (hare) numolo ^{Mord.} (hare)
p f w v	10 𐀀 ~ Car. 4 β fa ^{Hungarian} (tree) 54 𐀃 ~ Car. M w vászon ^{Hungarian} (fabric)	8 𐀃 ~ Lin B a αξίς ^{Greek} (axe) fésze ^{Hungarian} (axe) páct ^{Mansi} (axe)	40 𐀇 ~ Lin B 𐀈 wi	344 𐀉 ~ O. Hu. 𐀊 p pihe ^{Hungarian} (feather)	69 𐀍, 648 𐀎 ~ Cyp. 𐀏 pu
r l	38 𐀀 ~ O. Hung. 𐀁 l láb ^{Hungarian} (leg) áll ^{Hungarian} (stand)	39 𐀃 ~ Lin B pi πέτομα ^{Greek} (fly) légy ^{Hungarian} (fly)	50 𐀇 ~ Cyp. 𐀈 li lintu ^{Finnish} (goose) 53 𐀇 ~ Lin B ri	77 𐀉 ~ Car. 𐀊 i ~ O. Hung. 𐀋 λ 78 𐀉 ~ O. Hung. 𐀋 j lyuk ^{Hungarian} (hole)	59 𐀃 ~ Car. 𐀄 r *runke ^{Uralic} (chew)
s j z	56 𐀃 ~ O. Hung. 𐀄 z szalag ^{Hungarian} (ribbon)	4 𐀃 ~ Cyp., Lin. B 𐀄 se sövény ^{Hungarian} (bush) 7 𐀃 ~ O. Hung. † s esik/eső ^{Hungarian} (fall/rain) 301 𐀃 ~ Car. 𐀄 j serény ^{Hungarian} (busy)	47 𐀃 ~ Lin. B 𐀄 swi csillag ^{Hungarian} (star)		58 𐀃 ~ Lin. B su sodor ^{Hungarian} (roll) 122 𐀃 ~ CH. 𐀄 z szúr ^{Hung.} (prick)
t d	31 𐀃 ~ O. Hung. † t taw ^{Mansi} (bough)	16 𐀃 ~ CH. † d tő ^{Hungarian} (tree trunk) tyvi ^{Finnish} (tree trunk)	37 𐀃 ~ Lin B ti	3 𐀃 ~ O. Hung. † j gyökér ^{Hungarian} (root)	1 𐀃 ~ Cyp. ta tee ^{Estonian} (road) *utu ^{Hungarian} (road)

9. táblázat. A javasolt lineáris A hangtani (fonetikus) rács. Az egyes lineáris A betűket megelőző szám a GORILA osztályozási száma azon szimbólumoknak, amelyek elterjedtek a lineáris A és a B körében (1–180), vagy csak a lineáris A-ban (300 felett). Jelmagyarázat: Car.=kár, Cr. H=krétai hieroglifa, Cyp.=ciprusi, Old. Hung.= ómagyar jelek közti hasonlóság.

3. A Duna-medencei őshaza bizonyítása

Révész Péter azután egy 2020. májusi előadásában közölte magyar barátaival, hogy a magyar nyelv őst a Kárpát-medencében már 5000 évvel ezelőtt beszélték. Ezt ő két lépésben bizonyította be: Egyrészt, amint ezen a videón¹⁰ is látható, a minőszi műveltség hátrahagyott lineáris A írását számítógép segítségével úgy sikerült megfejtenie, mint a magyarnak egy közeli rokonát. Másrészt feltárta, hogy az archeogenetikai eredmények szerint a Kárpát-medencéből kb. 5000 évvel ezelőtt mentek délre egész Krétáig a proto-minósziak [14].

Megjegyzendő, hogy ha a Duna-medencéből Krétára vándorlók csak Krétán tanulták volna meg a minőszi nyelvet, ami, mint láttuk, a magyarhoz hasonló, akkor azt kéne feltételeznünk, hogy Krétán volt a „nyugati-ugor” őshaza. Akkor viszont valamikor Krétáról kellett volna vándorolnia az ősmagyaroknak a Kárpát-medencébe. De mivel semmi régészeti nyoma sincs egy népvándorlásnak Krétáról a Kárpát-medencébe, ezért a „nyugati-ugor” őshaza nem lehetett Krétán. Tehát, már 5000 évvel ezelőtt a Kárpát-medencében a magyar nyelv őst beszélték.

Elvileg egy közvetlenebb bizonyítás is létezhet, ha be tudnánk bizonyítani, hogy a Duna-medencei írások valamilyen ősmagyar nyelven íródtak. De ez sok problémába ütközik, mert bár

¹⁰ „A minőszi gének titka” https://www.youtube.com/watch?v=gN_2Ok1gnLo.

van pár tucat Duna-medencei írás, azok sokkal rövidebbek, és ezért a kriptográfusok szerint lehetetlen bármi bizonyossággal lefordítani azokat. Ezzel szemben a minószi kultúrának kb. kétezer írásleléke ismert, beleértve a lineáris A írást, a krétai hieroglif írást, és egyéb írásokat, mint például a Faisztoszi korong [11] és az Arkalochori balta [13] felirata. Ezek lehetőséget nyújtanak olyan széles körben elfogadott, hiteles megfejtésekre mint amilyen a lineáris B írás esetében sikerült, amit Michael Ventrisnek sikerült megfejtenie mint a legkorábbi görög írást.

A nyelvészti kapcsolatok mellett, Révésznek sikerült több más magyar-minószi kapcsolatot is feltárnia. Ezekről az eredményeiről, melyek kiegészítik és alátámasztják a nyelvi kapcsolatokat, készültek el újabb videóik.¹¹ Például a magyar és minószi művészeti kapcsolatokról készült az a filmje,¹² amely a magyar népművészeti motívumokat elemzi, kimutatva sok hasonlóságot más népekkel, de főként a meglepően szoros kapcsolatot az ókori minószi művészettel.

4. ábra. Akrotiri freskó Szantorinin Kr. e. 1620 körül. Ez a freskó ábrázolhatja a minósziak vándorlását valamilyen folyó deltájából (bal oldal) Szantorini szigetére (jobb oldal). A folyó mérsékeltövi folyó, valószínűleg a Duna, kell, hogy legyen, mert szarvasok és lombhullató fák láthatók a környékén.¹³

Révész felteszi a kérdést: Honnan jöttek – mint ismeretes: hajón, messziről, ahol nagy folyó folyik (4. ábra) – a minósziak, és az a nagy folyó a Duna vagy a Nílus volt-e? A válaszhoz megvizsgálja az archeogenetika adatait a minósziakról. Addig két tudományos cikk közölt adatokat régi osztályozással,¹⁴ de Révész az legújabb 2016-ban megjelent hivatalos osztályozási fa¹⁵ szerint használja fel azokat [14]. Tehát, így néhány esetben pontosabb haplocsoport meghatározásokat használ.

A három legfontosabb mtDNS haplocsoport odigitriai sírépítményből (tholosz): J2b101, K1a2, U3b3 és 15 a charalamboszi barlangból: H1bm, H5a1g, H7, H13a1a, HV+16311, 15a1b, R0, T1a4, T2b, T2c1, T2e6, U5a1f1, U8b1b+16290, W1, X2+16179. Mindegyik odigitriai mtDNS-nek megkereste a legközelebbi rokonát az adatbázisban (ha több, van, csak a legkorábbi foglalkozik). Néha a legközelebbi rokon későbbi időből származik, mint maga az odigitriai mtDNS. Ilyen a vaskori örmény U3b3-as minta. Ez adatok szerint a korai minósziak a Termékeny Félholdról származtak. A charalamboszi mtDNS-ek legközelebbi rokonai: 4 Anatóliából, 11 a Duna-medencéből származik (5. ábra).

¹¹ Ezért igencsak tanulmányozandó [Révész Péter Youtube csatornája](#) is, ahol magyar őstörténettel és nyelvészettel foglalkozik, de mivel a Nebraskai Egyetem tanára, s mert szeretné elterjeszteni nézeteit a világban, többnyire angolul beszél videóin (igaz, bekapcsolható a magyar automatikus fordítás is).

¹²A film, amelynek címe „Different Origins of Early, Middle and Late Minoan Art” a [15] alapján készült, és itt látható: <https://www.youtube.com/watch?v=7RunFz-clqY>

¹³ <http://szalon.arnolfini.hu/snk-szantorini-thera-akrotiri/>.

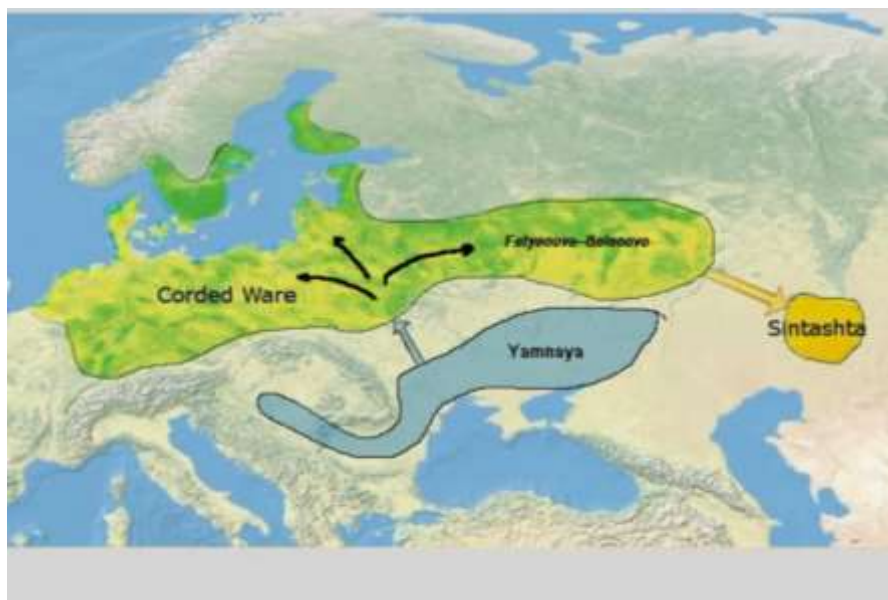
¹⁴ J. R. Hughey et al. *Nature Comm*, 2013. és J. Lazaridis et al. *Nature*, 2017.

¹⁵ <https://www.phylotree.org>

5. ábra. Charalambosz haplocsoportjainak legközelebbi rokonai.

Az egyik legősibb, az U5-ös haplocsoport kimagaslóan gyakori a finnugor területeken. Ez megerősíti Grover Krantz elméletét, miszerint a finnugor nyelvcsalád hazája a Kárpát-medence [5]. Ehhez Révész hozzáteszi a maga elméletét, hogy az Anatóliából származó földművesek átvették a finnugor nyelvet az őslakosoktól és azután együtt mentek északra, keletre és délre (6. ábra) és terjesztették el a Kárpát-medencei haplocsoportokat Skandináviába és egészen az Urálig.

6. ábra. A zsinédíszes kerámia (harci baltás vagy magában álló síros) kultúra népének vándorlása Kr. e. 3000 körül.

Ezután Révész még módszeres érveléssel cáfolja azokat a téves korábbi következtetéseket, hogy a minósziak anatóliaiak lettek volna. Az ilyen hibák elkerülésére pedig saját eljárást javasol. Ez új távolsági függvény szerint a különbség a charalamboszi minósziak és a Duna-medencei kő- és bronzkori népesség között a legkisebb. Ezért a bronzkorban emberek vándorol-

*hattak a Duna-medencéből Krétára. Az odigitriai haplocsoportok viszont közelebb vannak az anatóliai és a feltehetően szintén onnan származó rézkori spanyol mintához, mint a kő- és bronzkori Duna-medencei népeséghez. Ezért valószínű, hogy az odigitriai korai minőszi emberek a Termékeny Félhold területéről származnak. Lazaridis és társai szerint a minősziak és a mükénéiek genetikailag hasonlóak, $\frac{3}{4}$ -ed részben az anatóliai földművesek leszármazottai, és $\frac{1}{4}$ -ed részt kaukázusi és iráni eredetűek. Végül Révész megállapítja, hogy Lazaridisék *Nature*-beli cikke figyelmen kívül hagyta a bronzkori népvándorlást a Duna-medencéből Krétára. Pedig a Duna-medencei állomás fontos, mert a vándorlók „finnugor” nyelve onnan származik, és akkor a kö-zép-minőszi lineáris A írást azon a nyelven írhatták. **Ezzel Révész Péternek sikerült nemcsak nyelvi és írástörténeti, hanem archeogenetikai eszközökkel is bizonyítani a lineáris A magyar írás voltát.***

4. Észrevételek és megjegyzések

És a most, 2021-ben született, tehát *a minősziak és a magyarság Kárpát-medencei közös eredetéről szóló filmjéhez*,¹⁶ melyet imént eddig ismertettem, az üdvözlés és egyetértés mellett érdemes hozzátenni a következőket:

Azon kívül, hogy a mitokondriális kromoszóma helyre nem álló szakaszán lévő csoportmutációs szintek oldalági vagy leágazási részletekkel gazdagodtak az elmúlt másfél évtizedben, amit Révész Péter nagyszerűen használ fel a mostani videóban bizonyításra, még vannak, akik azzal próbálnak irányzatuknak teret nyerni, hogy a régészeti genetika helyett ártalmas genetikai régészetet művelve, új jelölésekkel fellépve, a régi csoportmutációs adatokat kedvükre forgatják. Újnak beállítva, sőt mintegy egyéni genomként eladva, az időtényezővel nem törődve, világré-szeket is összekötnek akár, csakhogy megfeleljenek előzetes irányzatuknak.

Ezért Cser Ferencsel együtt mindig feladatunknak tekintettük, hogy egyrészt megkülönböz-tessük a történeti szempontból igen informatív, mert történelmi mélységű (diakron) rétegződést mutató csoportmutációt az egyéni genom jellegzetességei hasonlóságait felhasználó génszakaszi egyidejűség (szinkronicitás) ilyen alkalmazásától. *Mert még akkor is inkább szinkron állapotok-ról beszélhetünk, ha esetlegesen földben talált egy-két évezredes csontvázakból lehetett nyerni egymáshoz vagy a maiakhoz hasonlókat. És a csoportos mutáció olyan, hogy elkülönült csoport-ban terjed el. Évtízerekig, inkább százezer évig kell elkülönülten élnie ahhoz egy csoportnak, hogy ott megmaradjon és elterjedjen, azaz csoportossá váljon egy mutáció, amely aztán utólag megmutatkozik, máig.*

Másrészt feladatunknak tartjuk, hogy fellépjünk a magyar őstörténetet egyenesen meghami-sító, olyan szemléletből fakadó gyakorlat ellen, amely nem veszi figyelembe a magyar lélek, a magyar szellemiség jellegét, egyszóval az eredeti Kárpát-medencei műveltséget, – mely mesz-szemenően feltárul az itteni régészeti, embertani, néprajzi és nyelvészeti adatokból – hanem mel-lőzve azokat, egyfajta genetikai régészet bevezetésével próbálkozik. Ahol egyébként még az örökléstanon belül is gyakran megjelennek ellentmondásos jelenségek, fellép az egyoldalúságból fakadó tévedés. Nem zárható ki, hogy éppen a régészeti és történeti összefüggések mellőzésének szándéka vezet ilyen, a tudományban megengedhetetlen fejleményekre. Ugyanakkor a más vi-lágrégiók önálló fejlődése, értékei is mindig valahogy európai kapcsolatként futnak, mégha igen erőltetetten, azaz haloványan is.

De ha a genetikusokon múlik, akkor a sokévezredes és sokezer kilométeres távolságok és időjárás szakadékok is könnyen áthidalhatók (azaz inkább figyelmen kívül hagyhatók), és mint-egy egyidejűségben szemlélhetők a modern Föld-térképre rajzolt látványos ábrák alkalmazásá-val. Elég hozzá valamilyen, eredetét tekintve nem egyértelműen tisztázott, de megnevezhető kapcsolat. Ezen ábrák aztán többnyire igen tág körök, íves vonalas alakzatok, hatóköröket szem-

¹⁶ *A minőszi gének titka:* https://www.youtube.com/watch?v=gN_2Ok1gnLo.

léltetve, ahol a színezés élénkségének csökkentésével jelzik a genetikai előfordulás és arány csökkenését. És a legsötétebb árnyalat, a legnagyobb arányú vagy számú előfordulás helyét tekintik egyúttal kiindulási, származási, keletkezési pontnak. Ez esetben is figyelniük kell a leegyszerűsítő szemlélet nagy tévedési veszélyére, mert a műveltség terjedésének, a kultúra vándorlásának folyamata igen bonyolult módon történt meg a valóságban, annak sem népesedési, sem hatalmi, sem egyéb vonatkozása nem egyértelműen jön elő a hozzáférhető nyomokból, így a genetikai adatokból sem. Az összes – földtörténeti, időjárás-történeti, növény- és állattörténeti, régészeti, embertani, néprajzi, nyelvtörténeti és történeti – vonatkozás figyelembe vételével lehet róla igaz megállapítást tenni. Mai hasonlattal élve, olyan ez, mintha a manapság műholdról jól megfigyelhető felhőkarcolók száma és magassága alapján határoznánk meg a ma élő emberiséget alkotó népek legjellemzőbb vonásait, és adnánk elő értékelésüket.

Most már Révész Pétertől is lehet tudni róla, hogy valódi magyar távlatainkat éppen az nyitja meg, hogyha magunkat népként határozzuk meg, nem pedig az őstörténeti léptékkal igen későn kialakult, és gyakran és gyorsan változó hatalmi, katonai vezető réteget figyelembe véve.

Mégha az ókori auktoroktól kezdve egészen a mai történészekig – sajnos – csupán róluk, erről a vezető rétegről szoktak is beszámolót írni. Még a sztyeppei és úgynevezett ázsiai kapcsolatoktól is el kell határolni a magyar őstörténetet. Megint őstörténeti léptékkal: igen későiek azok a kapcsolatok, ha voltak egyáltalán, amelyeket olyan nagy térbeli távolságokból feltételeznek, szívsósan, a XVIII. század közepe óta.¹⁷

Önálló létünk Kárpát-medencei alakulását Révész Péter eredményei egyelőre 5000 évre, a miénk Cser Ferencsel több tízezer vagy akár több százezer éves összefüggésbe helyezhetővé tették. Annak minden közeli és távoli kapcsolatával: kihatásával és be- vagy visszahatásával. Ezt a régészeti műveltségekből addig is ismert összefüggést erősítette tényé az Underhill- és a Semino-csoport 2000. novemberi közlései [16, 17] az Y-kromoszóma helyre nem álló szakaszon lévő mutációkról, és nyitotta meg ezzel az utat-módot a Kárpát-medencei magyar eredet és folytonosság elméletének természettudományos bizonyításához.¹⁸ Mi éltünk a lehetőséggel korábban, amint Révész Péter is az utóbbi években: elindultunk azon az úton, ahol összekapcsolhatók a génmutációs szintek a régészeti, embertani és műveltségi adatokkal, például Gábori Miklós kaukázusi, Marija Gimbutas kelet-európai és Gáboriné Csánk Vera, László Gyula, Kretzói Miklós, Kordos László, stb. Kárpát-medencei adatai alapján. Dél-Ázsiát a magyar őstörténeti kapcsolatból kizárhattuk, mert az M130 jelű csoport-mutáció Afrikából átmenve a Levantinba, egyből délre kanyarodott, Indiáig. Az M89 érte el a Kaukázust. Az észak-ázsiai (kínait, mongolt) is kizárhattuk, mert az M9 ázsiai körútra indulását követő M45-M173-M17 jelű csoportmutáció az ázsiai emberekből hiányzik. Nemcsak az európai (és kaukázusi) moustieri műveltséget tudtuk a 'neandervölgyihez' kötni, hanem az aurignacit is, sőt az igen régi acheulit is oda kellett. Mely utóbbi miatt kiderült, hogy a 'Homo erectus' már modern ember volt; az előbbi pedig azt támasztotta alá, hogy a gravettit kell az M17-hez kötni, nem az aurignacit, mint Seminoék sugallták. Mert ez a folyammenti gravetti műveltség nemcsak a Dontól nyugatra, hanem Közép-Ázsia felé is elterjedt, egészen Észak-Indiáig, ahonnan származhat a 45-50 ezer éves kapcsolat, aminek még kulturális nyomai is vannak. Eme M17-kapcsolatnak tehát onnan lehet nyoma utána végig, akár a mostanában erőteljesen vizsgálni kezdett 4500 évvel ezelőtti állapotokig is (de akár máig is, mert például ugyan miért alakult volna az ő arcuk másként ott, mint a miénk itt?).

Meg kell említeni itt, hogy a Kárpát-medence lakosai egy részének a Termékeny Félholdról való eredeztetésének két alapja van: az egyik, hogy a haplocsoportjuk még a Kaukázusban alakult ki a jégkorszak elején és aztán egy részük nyugatra, más részük keletre ment – így a Termékeny Félholdra is, ami nem a Folyamközt jelenti, annál szélesebb terület. A másik, hogy a gabo-

¹⁷ Lásd erről a jelen Acta-kötetben Cser Ferencsel együtt írott két tanulmányunkat.

¹⁸ V. ö. az ugyanakkor megjelent értelmezésekkel [18] s a 10 év alatt felhalmozott eredmények bemutatásával: [19].

nát és annak termesztési kultúráját Anatóliából hozta be egy kisebb népcsoport és azt a helybeliek átvették. Ez a kis csoport hagyhatott genetikai nyomot is a Medence lakosságában. De ez az átmeneti kőkorszakban történt, jelen előtt mintegy 8000 évvel. Ezeket jelzik a régészeti adatok.

A közel-keleti földműves népesség – natufi műveltség – terjedése körüli genetikai adatok szerint az M35 (Eu4) mutációt hordozó csoport aránya csak 8,8% nálunk, a dél-európai 20% körülivel szemben. Tehát itt a helyi többség, a 60% M17 (Eu19) és a 13,3% M173 (Eu18) átvette a földművelést Körös–Sztarcsevo műveltségként, és a Tordos–Vincsa műveltség idejétől kezdve esőztető földművelésként és földművelő állattenyésztésként felvitte a dombokra is, ami nagy népességtöbbletű vezetett. Utóbbi kiáradása töltötte meg aztán Európát velük.

A Közel-Keletre a földművelésnek szintén érkeznie kellett, és csak észak felől érkezhettek, mert a Közel-Kelet, majd Anatólia is kiszáradt akkoriban. Öntözésre alkalmas víz folyt viszont az északi olvadékfolyókból a Fekete-tenger helyén volt édesvízű tóba. Ahonnan a Boszporusz átszakadásakor a feltöltődés elől menekülők ide, a Kárpát-medencébe is hozták a földművelést.

Az Anatóliában feltárt elnéptelenedés, majd a helyek újra benépesedése mutatja, hogy ott megszűnt a szárazság, és egyéb nyomai is vannak a délre terjedésnek (erődített városok, női kultuszszobrok). Mezopotámia korábban vélt kulturális elsőbbsége miatt ragaszkodhatnak sokan ahhoz, hogy onnan eredeztessék az európai civilizációt. S ha voltak is törekvések a mezopotámiaiakkal való kereskedelmet előtérbe állítani, a Torma Zsófia által feltárt írásjelek miatt, azt a tordosi leletek pár ezer évvel korábbi mivolta cáfolta, aztán pedig Colin Renfrew könyve [1, 2] egyenesen elavulttá tette, mert kimondta, hogy nem volt vándorlás, hanem diffúzió a Termékeny Félholdról Közép-Európába, mivel az itteni hasonló műveltségi elemek sokkal korábbiak.

A 4000 éves TAT jelű csoport-mutációnak (maláj embertani jegyekkel kapcsolatos) a Bajkáltól a Lappföldig megismert előfordulása alapján sikerült kizárnunk az összes finnugor népnek a magyarokkal való, 4000 év utáni kapcsolatát, tekintve, hogy e mutáció belőlünk, magyarokból hiányzik. Révész Péter is beszél az északra, keletre és délre kiáramlókról. Mi két kiáramlást különböztettünk meg, a rénszarvasvadászokét 12-13000 évvel ezelőtt északra, és a földművesekét, a vonal vagy szalagdiszes kerámia népét a Vincsa-korszak előtt és után északkeletre, nyugatra és délre.

Azért is fontos Révész Péter kutatása és mostani eredménye, mert alátámasztja, hogy *lehet magyar őstörténetről beszélni az igen régi időkből, amint azt mi is javasoltuk. Sőt a magyar őstörténetet nem a magyar középkor követi, hanem a magyar ókor.* Csakhogy történettudományunkban azzal a nézettel találkozunk többnyire, hogy a magyar őstörténet leír a török korig, mivel a középkori, koraújkori történeti emlékek nagyrészt elpusztultak. Ők tehát még a középkorunkat is kihagynák, mint önálló korszakunkat.

Viszont a régészeti viszonylagos (relatív) időrendet teszi abszolút kronológiai időbeosztássá az archaeometria, amely nagyban segíthet e jelenlegi – szerintem – siralmas Kárpát-medencei őstörténeti helyzetben, különösen az iskolai tananyag esetében, ahol még az egyetemi oktatásban és kutatásban sem valósul meg a korszerűség. Azzal segíthet, hogy mint új tudományág, nemcsak szűk értelemben a régészeti tárgyak anyaga elemi összetételének és összefüggéseinek meghatározását jelenti. Mert bár közvetlenül nem műveli az olyan hagyományos humán tudományokat, mint a nyelvészet, történettudomány, néprajz, ám tágabb értelemben kapcsolódik minden más tudományághoz. A fizika, kémia, biológia, orvostudomány régészeti vonatkozásainak felhasználásával, a paleoszerológiával, a pollenanalízissel, stb. műveli a történeti antropológiát és archeozoológiát, valamint a kísérleti, rekonstrukciós régészetet. Ilyenformán az archaeometria vizsgálati tárgyát, területét, a szerves és szervetlen anyagból készült eszközök vizsgálatán túl kiterjeszti magának az embernek és környezetének a megismerésére, a történelmi, társadalmi, gazdasági és technológiai fejlődés mozzanatainak meghatározására. Így tehát tényleg reménykedhetünk elegendő új eredményben, adatban. Ezekre az adatokra azért lett szükség különösen, mert az archeogenetika adatainak ellenőrzése, pontos feldolgozása életbevágóvá vált. Nehogy – amint itt többször hangsúlyozzuk – genetikai régészetként átvegye a régészeti genetika helyét és olyan

egyeduralkodóvá váljon a magyar őstörténetben, mint a finnugor nyelvészet volt a történeti kérdésekben is.¹⁹

Bibliográfia

1. Colin Renfrew: *Before Civilisation, the Radiocarbon Revolution and Prehistoric Europe*. Pimlico, London, 1973.
2. Colin Renfrew: *A civilizáció előtt. Radiokarbon forradalom és Európa őstörténete*. Osiris Kiadó, Budapest, 2005.
3. Cser Ferenc–Darai Lajos: *Európa mi vagyunk. Európa történeti kapcsolatai a sejti átörökítő jelzőkhöz és a Kárpát-medencei magyar népi, nyelvi műveltségi folytonossághoz*. II. kötet. Fríg Kiadó, 2008.
4. Peter Z. Revesz: Establishing the West-Ugric Language Family with Minoan, Hattic and Hungarian by a Decipherment of Linear A. *WSEAS Transactions on Information Science and Applications*, vol. 14, pp. 306-326, 2017.
<https://www.wseas.org/multimedia/journals/information/2017/a605909-068.pdf>
5. Grover S. Krantz: *Geographical Development of European Languages*. Peter Lang Publishing Inc. New York, 1988. (*Az európai nyelvek földrajzi kialakulása*. Ford. Imre Kálmán. Ősi Örökségünk Alapítvány, Budapest, 2000. <https://mek.oszk.hu/02600/02612/html/>.)
6. Cser Ferenc: Gyökerek. Töprengések a magyar nyelv és nép Kárpát-medencei származásáról. Szerzői kiadás, Melbourne, 2000. <http://www.leventevezer.extra.hu/gyokerek.pdf>
7. Cser Ferenc–Darai Lajos: Magyar folytonosság a Kárpát-medencében, avagy kőkori eredetünk és a sejti tulajdonságörökítő kutatás. Fríg Kiadó, 2005.
<http://www.leventevezer.extra.hu/folytonos.pdf>
8. Andrew Sherrat: The Transformation of Early Agrarian Europe. The Later Neolithic and Copper Ages 4500-2500 BC. In *Prehistoric Europe*. Ed. B. Cunliffe. Oxford University Press, Oxford, 1998.
9. Marija Gimbutas: *The Civilization of the Goddess*. Harper, San Francisco, 1991.
10. William Burley Lockwood: *A Panorama of Indo-European Languages*. Modern languages 173. kötet. Hutchinson University Library, London, 1972.
11. Peter Z. Revesz, "A computer-aided translation of the Phaistos Disk," *International Journal of Computers*, vol. 10, pp. 94-100, 2016.
12. Peter Z. Revesz, "A computer-aided translation of the Cretan Hieroglyph Script," *International Journal of Signal Processing*, vol. 1, pp. 127-133, 2016.
13. Peter Z. Revesz, "A translation of the Arkalochori Axe and the Malia Altar Stone," *WSEAS Transactions on Information Science and Application*, vol. 14, pp. 124-133, 2017.
14. Peter Z. Revesz, "Minoan archaeogenetic data mining reveals Danube Basin and western Black Sea littoral origin," *International Journal of Biology and Biomedical Engineering*, vol. 13, pp. 108-120, 2019. <https://www.naun.org/main/NAUN/bio/2019/a302010-aag.pdf>
15. Peter Z. Revesz, Art motif similarity measure analysis: Fertile Crescent, Old European, Scythian and Hungarian elements in Minoan culture, *WSEAS Transactions on Mathematics*, vol. 18, pp. 264-287, 2019.
<https://www.wseas.org/multimedia/journals/mathematics/2019/a695106-1169.pdf>
16. Ornella Semino, Giuseppe Passarino, Peter J. Oefner, Alice A. Lin, Svetlana Abruzova, Lars E. Beckman, Giovanna De Benedictis, Paolo Francalacci, Anastasia Kouvatsi, Svetlana Limborska, Mladen Marcikiæ, Anna Mika, Barbara Mika, Dragan Primorac, A. Silvana Sanata-

¹⁹ Végezetül köszönetet mondok Cser Ferencnek és Révész Péternek értékes hozzászólásaikért a tanulmányhoz, és hogy utóbbi engedélyezte ábráinak használatát.

- chiara-Benerecetti, L. Luca Cavalli-Sforza, Peter A. Underhill: The Genetic Legacy of Paleolithic Homo sapiens sapiens in Extant Europeans: A Y Chromosome Perspective. *Science* 290 (10. Nov 2000), pp. 1155-1159.
17. Peter A. Underhill, Peidong Shen, Alice A. Lin, Li Jin, Giuseppe Passarino, Wei. H. Yang, Erin Kaufman, Batseva Bonn -Tamir, Jaume Bertranpetit, Paolo Francalacci, Muntaser Ibrahim, Trefor Jenkins, Judith R. Kidd, S. Quasim Mehdi, Mark T. Seielstad, R. Spencer Wells, Alberto Piazza, Ronald W. Davis, Marcus W. Feldman, L. Luca Cavalli-Sforza, Peter J. Oefner: Y chromosome sequence variation and the history of human populations. *Nature Genetics* vol. 26. (Nov 2000) pp. 358-361.
 18. Anne Gibbons: Evolutionary Genetics. Europeans Trace Ancestry to Paleolithic People. *Science* 290 (2000. Nov).
 19. Rasmus Nielsen, Joshua M. Akey, Mattias Jakobsson, Jonathan K. Pritchard, Sarah Tishkoff, Eske Willersden: Tracing the peopling of the world through genomics. *Nature* 2017. January.
 20. Peter Z. Revesz, Minoan and Finno-Ugric regular sound changes discovered by data mining, *Proc. 24th International Conference on Circuits, Systems, Communications and Computers*, IEEE Press, pp. 241-246, Chania, Greece, July 2020.
<https://ieeexplore.ieee.org/document/9402334>